

एसईई नतिजामा सुधार जस लिने हतारोमा प्रधानमन्त्री

यस वर्ष ६१.८१ प्रतिशत परीक्षार्थीले ग्रेड प्राप्त गर्नुभएको छ । गत वर्ष ४७.८६ प्रतिशत परीक्षार्थीले मात्र ग्रेड प्राप्त गर्नुभएको थियो । बितेको वर्षमा नतिजा सुधार गर्न हामीले गरेको मिहिनेत काम लागेको छ ।

■ **केपी शर्मा ओली**
प्रधानमन्त्री

दिवाकर अधिकारी / मध्यान्ह
काठमाडौं, १३ असार ।

माध्यमिक शिक्षा परीक्षा (एसईई) को नतिजामा सुधार आएको छ । गत वर्षको तुलनामा सुधार आएको विवरणसहित राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले परीक्षाफल सार्वजनिक गरेको छ ।

सार्वजनिक नतिजाअनुसार, एसईईमा सहभागी परीक्षार्थीमध्ये एक लाख ६७ हजार ५९७ जना नन ग्रेडेड छन् । कुल परीक्षार्थीमध्ये दुई लाख ७१ हजार २९९ जना मात्रै उत्तीर्ण भएका हुन् ।

अर्थात्, ६१.८१ प्रतिशत विद्यार्थी उत्तीर्ण भएका छन् । गत वर्ष ४७ दशमलव ८६ प्रतिशतमात्रै विद्यार्थी उत्तीर्ण भएकोमा यसवर्ष बढेर ६१.८१ पुगेको हो । नतिजाअनुसार गत वर्षभन्दा यस वर्ष १३.९५ प्रतिशतले एसईईको नतिजामा सुधार आएको छ ।

नतिजा आएपछि प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले खुसी प्रकट गरेका छन् । एसईई परीक्षा उत्तीर्ण

हुनेहरूलाई उनले बधाई पनि दिएका छन् ।

एसईई उत्तीर्ण हुने परीक्षार्थीलाई सामाजिक सञ्जालमार्फत् बधाई दिएका प्रधानमन्त्रीले नतिजामा सुधार भएको भनेर जस पनि लिएका छन् ।

‘यस वर्ष करिब ६१.८१ प्रतिशत परीक्षार्थीले ग्रेड प्राप्त गर्नुभएको छ । गत वर्ष ४७.८६ प्रतिशत परीक्षार्थीले मात्र ग्रेड प्राप्त गर्नुभएको थियो,’ प्रधानमन्त्रीले लेखेका छन्, ‘...वितेको वर्षमा नतिजा सुधार गर्न हामीले गरेको मिहिनेतले काम लागेको छ ।’

राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डका अनुसार २०८१ सालको एसईई परीक्षामा नियमिततर्फ सहभागी चार लाख ३८ हजार ८९६ परीक्षार्थीमध्ये ३.६ जीपीएदेखि ४ जीपीएसम्म ल्याउने ४८ हजार १७७ जना रहेका छन् । ३.२ जीपीएदेखि ३.६ जीपीए ल्याउने ८१ हजार ३८५ जना र २.८ जीपीएदेखि ३.२ जीपीए ल्याउने ८९ हजार १२४ जना

» पृष्ठ २ मा

गणितमा धेरै फेल

राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले सार्वजनिक गरेको नतिजाअनुसार धेरै विद्यार्थी गणितमा कमजोर देखिएका छन् ।

गणित विषयमा १ लाख २८ हजार २१५ विद्यार्थी ननग्रेडेड भएका छन् । यो कुल परीक्षार्थीमध्ये सबैभन्दा ठूलो अनुपात हो ।

अंग्रेजीमा ८० हजार ६७२, विज्ञान प्रविधिमा ७९ हजार २७१ ननग्रेडेड भएका छन् । नेपाली थ्योरीमा ५४ हजार ७३५, सामाजिक अध्ययनमा ५३ हजार १८६ ननग्रेडेड भएका छन् । अर्थशास्त्रमा ४२ हजार १५० र अस्पनल म्याथमा १८ हजार २२२ जना विद्यार्थी अनुत्तीर्ण भएका छन् ।

१२६ जना परीक्षार्थीको परीक्षा रद्द गरिएको पनि बोर्डका अध्यक्ष डा. महाश्रम शर्मांले जानकारी दिए ।

२९ साउनदेखि मौका परीक्षा

एसईईमा ननग्रेड भएका विद्यार्थीहरूले मौका परीक्षा दिन पाउने छन् । साउनको २९ गतेदेखि मौका परीक्षा दिन पाउने भएका हुन् । परीक्षा बोर्डले यस वर्षको एसईईको नतिजा सार्वजनिक गर्दै ननग्रेडेड विद्यार्थीहरूले २९ साउनदेखि मौका परीक्षा दिन पाउने जनाएको हो ।

राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डलेले शुक्रवार एसईईको नतिजा सार्वजनिक गरेको हो । सार्वजनिक नतिजाअनुसार ६१.८१ प्रतिशत ग्रेडेड भएका छन् ।

सरकार छाड्दै जसपा नेपाल

ढुक्क सत्तापक्ष

उहाँहरू मन्त्रीमण्डलमा सहभागी होइन, सरकार पक्षको बेन्चमा बस्नुभएको मात्रै हो, समर्थन फिर्ता लिँदैमा केही असर पर्छ भन्ने लाग्दैन ।

■ **महेश बर्तौला**
मुख्य सचेतक,
नेकपा एमाले

अष्टाचार नियन्त्रण, सुशासनको प्रत्याभूति, संविधान संशोधन, आर्थिक अवस्थामा सुधार लगायतका कार्यहरूमा सरकार असफल भएको निष्कर्षसहित समर्थन फिर्ता लिने निर्णयमा पुग्यौं ।

■ **मनिष सुमन**
प्रवक्ता, जसपा नेपाल

जीवन शर्मा / मध्यान्ह
काठमाडौं, १३ असार ।

उपेन्द्र यादव नेतृत्वको जनता समाजवादी पार्टी नेपाल लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट बाहिरिएको छ । पार्टीको कार्यकारिणी समितिले सबै तहको सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिने निर्णय गरे लगत्तै जसपा नेपाल लुम्बिनी प्रदेश सरकारबाट बाहिरिएको हो ।

एकवर्ष अघि संसदका २ ठूला दल कांग्रेस र एमाले मिलेर बनाएको सरकारलाई स्थिरताका लागि साथ दिने भन्दै समर्थन गरेको सो दलले शुक्रवार लुम्बिनी प्रदेश सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिँदै अभियान थालेको हो ।

त्यहाँ जसपाका ३ सांसद छन् । एमाले र कांग्रेसको सरकारसँग क्रमश २९ र २७ गरी ५६

सांसद कायमै छन् । प्रदेश सभामा कुल ८७ सीट रहेको छ । जसपाका ३ सांसद घटेपनि सरकार पूर्ण बहुमतमा छ । प्रदेशबाट थालेको सरकारको समर्थन फिर्ता अभियान संघीय सरकारसम्म आउने जसपाका नेताहरूले बताए । ‘वर्तमान सरकारले जनताका अपेक्षा पूरा गर्न सकेन’, जसपा नेपालका प्रवक्ता मनिष सुमनले भने, ‘अष्टाचार र कुशासनको बाटोले राजिरह्यो त्यसैले हामीले सरकारलाई दिएको सकार्थन फिर्ता लिने निर्णय नै गरेर अघि बढेका छौं ।’

गत मंगलवार पार्टीले घोषणा गरेअनुसार केपी शर्मा ओली नेतृत्वको संघीय सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिने तयारीमा रहेको नेताहरूले जनाएका छन् । सोही अनुसार लुम्बिनीमा मुख्यमन्त्री चेतनारायण आचार्य

» पृष्ठ २ मा

७० वर्षपछि संशोधन हुँदै प्रहरी ऐन

निमिष भ्ता / मध्यान्ह
काठमाडौं, १३ असार ।

नेपाल प्रहरीको ७० वर्ष पुरानो ऐनलाई विस्थापित गरिने भएको छ । सरकारले ल्याएको र संसदमा विचाराधीन

नयाँ विधेयकले नेपाल प्रहरीको अवकास पाउने उमेर हदसमेत परिवर्तन गरेको छ । जसअनुसार प्रहरी महानिरीक्षकको उमेर हद ५८ बाट ६० वर्ष पुर्‍याइएको छ भने पदावधि ३ वर्ष कायम गरिएको छ ।

नेपाल प्रहरीसम्बन्धी कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्ने बनेको नयाँ विधेयकमा नेपाल प्रहरीमा कायम रहेको ३० वर्ष सेवा अवधिलाई हटाइएको छ ।

१५ माघ २०८१ मा गृहमन्त्री रमेश लेखकले विधेयक प्रतिनिधि सभामा दर्ता गराएका थिए । विधेयक दर्ता भएको साढे ६ महिनापछि प्रतिनिधि सभा अन्तर्गतको राज्यव्यवस्था तथा सुशासन समितिमा बल्ल छलफल भएको छ । यही असार भित्रमा प्रहरी विधेयक पारित गर्ने गृहमन्त्री लेखकले बताएका छन् ।

नेपाल प्रहरी ऐन २०१२ सालमा बनेको थियो । त्यसको ७० वर्षपछि नयाँ ऐन आउन लागेको हो । २०७० सालमा सर्वोच्च अदालतले प्रहरीको बहुवा, सेवाका अरु शर्तहरूलगायत विषयलाई व्यवस्थित

गर्न नयाँ ऐन ल्याउन सरकारलाई आदेश दिएको थियो ।

विधेयकमा भनिएको छ, ‘सार्वजनिक शान्ति प्रवर्द्धन, अपराधको रोकथाम र अनुसन्धान गर्न तथा अपराधको नियन्त्रण गरी शान्ति सुरक्षा एवं सुव्यवस्था कायम गर्न प्रहरी सेवाको गठन, सञ्चालन तथा सेवाको शर्तसम्बन्धी व्यवस्थालाई समसामयिक बनाई आवश्यक व्यवस्था गर्न प्रस्तुत विधेयक पेश गर्नु परेको हो ।’

विधेयकमा कसूर र सजाय, मुद्दाको अनुसन्धान र दायरी, प्रहरी विशेष अदालत तथा विदासहितको व्यवस्था समावेश गरिएको छ । नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेबमोजिम प्रहरी सङ्गठनलाई प्रादेशिक क्षेत्राधिकार तथा प्रदेश प्रहरीसम्म विस्तार सहितको सैद्धान्तिक मर्म अनुकूल हुनेगरी व्यवस्था गर्न तथा प्रहरीका सम्बन्धमा विश्वका अन्य देशहरूले अपनाएका असल अभ्यास अनुकरण गरी सञ्चालन तथा व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन ऐन आवश्यक रहेको गृह मन्त्रालयले जनाएको छ ।

मुलुकमा शान्ति, सुरक्षा कायम गरी अमनचयन हासिल गर्न नेपाल प्रहरीसम्बन्धी ऐनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक सङ्घीय संसदा पेश गर्नुपरेको गृह मन्त्रालयको भनाइ छ ।

उमेर हद परिवर्तन

विधेयकले नेपाल प्रहरीको अवकास पाउने उमेर हदसमेत परिवर्तन गरेको छ । विधेयक अनुसार प्रहरी महानिरीक्षकको उमेर हद ५८ बाट ६० वर्ष

» पृष्ठ २ मा

वैदेशिक रोजगार विधेय

रोजगारीका लागि प्रविधि प्रयोग गर्न सक्ने सीपयुक्त जनशक्ति तयार गर्नुपर्छ : श्रममन्त्री

मध्यान्ह संवाददाता
काठमाडौं, १३ असार ।

श्रम, रोजगार तथा सामाजिक सुरक्षामन्त्री शरतसिंह भण्डारीले रोजगारीका लागि प्रविधिको प्रयोग गर्न सक्ने सीपयुक्त दक्षजनशक्ति तयार गर्नुपर्ने बताएका छन् । शुक्रवार मन्त्रालयमा आयोजित स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, वैदेशिक रोजगार बोर्ड र हेल्भेटास नेपालबीच सम्झदारी पत्र हस्ताक्षर कार्यक्रममा बोल्दै मन्त्री भण्डारीले विश्वको बदलिँदो परिवेशमा प्रविधि प्रयोगको ज्ञान, सीप र क्षमता भएका दक्षशक्ति उत्पादन गर्न सक्ने रोजगारीको लागि धेरै चिन्ता गर्नु नपर्ने बताएका हुन् ।

मन्त्री भण्डारीले अब श्रमको बारेमा अध्ययनको आवश्यकता रहेको विषयमा जोड दिँदै काठमाडौं विश्वविद्यालयसँगको सहकार्यमा डिप्लोमा इन लेबर स्टडिज कोर्ष

सञ्चालन गर्ने गृहकार्य र छलफल अगाडि बढिरहेको बताए ।

उनले सूचनाको अभावमा स्वेदशी होस् वा वैदेशिक रोजगारीका लागि उपलब्ध भएका अवसरहरू पनि सही सदुपयोग गर्न नसकेको अवस्थालाई चिर्नका लागि सूचना पुर्‍याउने निकायहरूलाई सक्षम बनाउनुपर्नेमा जोड दिए ।

मन्त्री भण्डारीले श्रम मन्त्रालयले दिने सबै सेवाहरू एकीकृत रुपमा प्रवाह गर्नका लागि ७५३ स्थानीय तहबाट स्थापना गरिएको रोजगार सेवा केन्द्रमार्फत सूचना प्रवाह गर्ने काम भइरहेको बताए । श्रम मन्त्रालयबाट प्रवाह हुने सबै सेवाहरूलाई डिजिटलाइजेसन गर्ने प्रक्रियामा अगाडि बढिरहेको उनको भनाइ छ ।

उनले श्रम र आप्रावसनको क्षेत्रलाई सर्वसुलभ बनाउन महत्वपूर्ण

» पृष्ठ २ मा

वैदेशिक रोजगार व्यवसायीको प्रहरीलाई ध्यानाकर्षण ‘पीडितको नाममा जबरजस्ती सहन सकिँदैन’

काठमाडौं / मस- नेपाल वैदेशिक रोजगार व्यवसायी एकता समिति सामाखुशीमा आबद्ध वैदेशिक रोजगार व्यवसायीहरूले पीडितको नाममा हुने बलजपतीबाट सुरक्षा प्रदान गर्न स्थानीय प्रहरीको ध्यानाकर्षण गराएका छन् ।

शुक्रवार विहान समितिले आयोजना गरेको ‘वैदेशिक रोजगार व्यवसाय र सुरक्षा निकायको भूमिका’ विषयक अन्तरक्रियामा त्यस क्षेत्रमा कार्यालय रहेका वैदेशिक रोजगार व्यवसायीले उक्त

ध्यानाकर्षण गराएका हुन् ।

समितिका अध्यक्ष हरिबहादुर पाण्डे क्षेत्रीको सभापतित्वमा सम्पन्न कार्यक्रममा नेपाल प्रहरीको मानव बेचबिखन अनुसन्धान व्युरोका प्रमुख प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक कृष्णप्रसाद पगेनी, महानगरीय प्रहरी वृत्त महाराजगञ्जका प्रहरी नायब उपरीक्षक निराजन थापा र बालाजु प्रहरीका निरीक्षक शरद्विक्रम शाहलगायतको उपस्थिति रहेको थियो ।

कार्यक्रममा नेपाल

» पृष्ठ २ मा

प्रधानमन्त्री ओलीको स्पेन भ्रमण आजदेखि

काठमाडौँ/सस- संयुक्त राष्ट्रसंघको 'विकासका लागि वित्तसम्बन्धी चौथो अन्तरराष्ट्रिय सम्मेलन'मा नेपाली प्रतिनिधिमण्डलको नेतृत्व गर्दै प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली आज स्पेन भ्रमणमा जाँदैछन् ।

स्पेनको सेभिल्लामा हुने 'इन्टरनेशनल कन्फरेन्स अफ फाइनान्सिङ फर डेभलपमेन्ट अफ युनाइटेड नेशन्स (एफएफडि-४)' का लागि राष्ट्रसंघका महासचिव एन्टेनियो गुटेरस र स्पेनका प्रधानमन्त्री पेड्रो सान्चेजको मैत्रीपूर्ण निमन्त्रणमा प्रधानमन्त्री ओलीको भ्रमण हुन लागेको हो ।

विकासका लागि वित्तसम्बन्धी यो सम्मेलनमा विश्वका सबै सरकारका नेताहरू, विश्व र क्षेत्रीय संस्था, वित्तीय र व्यापारिक संस्था, व्यवसायी, नागरिक समाज र संयुक्त राष्ट्र प्रणालीका सम्बन्धित प्रतिनिधिहरू सहभागी हुनेछन् ।

नेपालले अल्पविकसित, साना र टापु मुलुकको आवाज समेतलाई अगुवाइ गर्दै सम्मेलनमा सकलत गर्नेछ। धनी मुलुकले गरिव र साना मुलुकका लागि गरेका लगानी प्रतिबद्धताको कार्यान्वयनका लागि पनि सम्मेलनमा छलफल हुनेछ ।

प्रधानमन्त्री ओलीका मुख्य सल्लाहकार विष्णुप्रसाद रिमालले सन् २०३० सम्म पूरा गर्नुपर्ने राष्ट्रसंघीय दिगो विकास लक्ष्यका लागि अन्तर्राष्ट्रिय सहयोगलाई बढावा दिन यो मञ्च महत्वपूर्ण भएकाले

प्रधानमन्त्री ओलीबाट भ्रमण हुन लागेको बताए । प्रधानमन्त्री ओलीको भ्रमणको तयारीका काम पूरा भएको जनाउँदै परराष्ट्र मन्त्रालयका प्रवक्ता लोबहादुर पौडेल क्षेत्रीले विश्वस्तरको वित्तीय संरचनामा सुधार गर्दै दिगो विकासका लागि तत्काल र दीर्घकालका लागि आवश्यक सहयोग र लगानीको चुनौतीमा सम्मेलन केन्द्रित रहने बताए । प्रवक्ता क्षेत्रीले दिगो विकास, विकासका लागि वित्त र खासगरी विकास सहायता, लगानी, प्रविधि हस्तान्तरणलगायत मुद्दामा विकसित मुलुक र विकासशील एवं कम विकसित मुलुकबीचको सर्वाधिक महत्त्वको सम्मेलन भएकाले त्यहीअनुरूप उच्च

प्राथमिकता र उच्चस्तरीय सहभागिता महत्त्वपूर्ण हुने जनाए । नेपालले हाल अल्पविकसित मुलुकहरूको अन्तर्राष्ट्रिय समन्वयको अध्यक्षता गरिरहेको अवस्थामा नेपालको छुट्टै भूमिका हुनेसमेत बनाए ।

भ्रमणका अवसरमा प्रधानमन्त्री ओलीले सम्मेलनलाई सम्बोधन गर्नेछन् । प्रधानमन्त्री ओलीले स्पेनका राजा फिलिप द्वितीयसँग शिष्टाचार भेट र स्पेनका समकक्षी सान्चेजसँग भेटवार्ता गर्नेछन् भने विश्वका अन्य मुलुकका नेताहरूसँग 'साइडलाइन' भेटवार्ता गर्नेछन् ।

यही असार १६ गतेदेखि १९ गतेसम्म हुने सम्मेलनका लागि प्रधानमन्त्री ओली

आज साँझ ६ बजे कतारको दोहा हुँदै मेड्रिड जानेछन् भने यही असार २० गते शुक्रबार साँझ ४:४५ बजे फर्कने तालिका छ । नेपालबाट हुन लागेको यो उच्चस्तरको भ्रमणले नेपालमा विकसित मुलुकबाट हुने लगानी वृद्धिका साथै स्पेनलगायत युरोपली मुलुकका पर्यटक आकर्षणमा योगदान दिने विश्वास गरिएको छ ।

कूल २१ सदस्यीय भ्रमण दलमा प्रथम महिला राधिका शाक्य, प्रधानमन्त्रीका मुख्य सल्लाहकार विष्णुप्रसाद रिमाल, परराष्ट्र मन्त्रालयका सचिव अमृतबहादुर राई, अर्थ मन्त्रालयका सचिव घनश्याम उपाध्याय, प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयका सचिव राजकुमार श्रेष्ठ, प्रधानमन्त्रीका प्रमुख स्वीकृत सचिव राजेश बजाजचार्य, प्रधानमन्त्रीका निजी चिकित्सक डा स्मृति शाक्य, परराष्ट्र मन्त्रालयका सहसचिव कृष्णप्रसाद ढकाल, अर्थ मन्त्रालयका सहसचिव धनीराम शर्मा, परराष्ट्र मन्त्रालयका शिष्टाचार महापाल कुमारराज खरेललगायत सहभागी हुनेछन् । काठमाडौँबाट २१, स्पेन र न्युयार्कबाट आठ गरी २९ जना नेपाली प्रतिनिधिमण्डल हुने बताइएको छ ।

भ्रमण दलमा स्पेनका लागि नेपाली राजदूत शानिल नेपाल, संयुक्त राष्ट्रसंघका लागि नेपालको स्थायी नियोगका स्थायी प्रतिनिधि लोकबहादुर थापालगायत सहभागी हुनेछन् ।

‘अध्यक्ष नेपालविरुद्धको मुद्दा राजनीतिक आग्रह प्रेरित’

काठमाडौँ/सस- नेकपा एकीकृत समाजवादीले अध्यक्ष माधवकुमार नेपालविरुद्ध पतञ्जली जग्गा प्रकरणबारे अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले चलाएको मुद्दा अस्वाभाविक र राजनीतिक आग्रह प्रेरित रहेको ठहर गरेको छ ।

शुक्रबार पार्टी केन्द्रीय कार्यालय आलोकनगरमा बसेको सचिवालय बैठकले यस्तो ठहर गरेको पार्टी सचिव सोमप्रसाद पाण्डेले बताएका हुन् ।

बैठकपछि सञ्चारकर्मीहरूसँग कुरा गर्दै उनले अध्यक्ष नेपालमाथि लगाइएको मुद्दा कानुनी नभई राजनीतिक हो भन्ने निष्कर्षमा पार्टी पुगेको जानकारी दिए ।

उनले पतञ्जली प्रकरणमा अध्यक्ष नेपालमाथि नभई पतञ्जलीमाथि छानविन हुन आवश्यक रहेको पनि बताए । उनले भने, 'अख्तियारले अध्यक्ष माधवकुमार नेपाललाई जुन मुद्दा लगाएको छ र त्यसको प्रतिरक्षा कसरी भइरहेको छ भन्ने विषयमा नेताहरूलाई जानकारी गराउने काम भयो । यसपछि के गर्ने विषयमा पनि हामीले

छलफल गरौँ । हामी के निष्कर्षमा पुगेका छौँ भने यो कानुनीभन्दा पनि राजनीतिक मुद्दा हो भन्ने कुरामा पुगेका छौँ । अध्यक्ष नेपालमाथि जुन मुद्दा लगाइएको छ त्यो कानुनी मुद्दा होइन । अख्तियारले नै २०६९ सालमा यो मुद्दालाई तामेलीमा राखेको छ । वरु के भनेको छ भने मन्त्रिपरिषद्ले जुन पतञ्जलीलाई जग्गा किनबेच दियो ।

बैँकिङ कसुर मुद्दामा फरार जैसवाल पक्राउ

काठमाडौँ/सस- बैँकिङ कसुर मुद्दामा फरार रहेका राधा मोहन प्रसाद जैसवाललाई प्रहरीले बिहीबार काठमाडौँको सिनामंगलबाट पक्राउ गरेको छ । गौशाला प्रहरी वृत्तका अनुसार रौतहटको माधव नारायण नगरपालिका-१ का स्थायी बासिन्दा जैसवाल बिहीबार दिउँसो बाटोमा हिँडिरहेका अवस्थामा फेला परेका हुन् । विशेष निगरानी तथा गोप्य सूचनाका आधारमा उनी पक्राउमा परेको प्रहरी नायब

उपरीक्षक (डीएसपी) सुकदेव खनालले जानकारी दिए । उनीविरुद्ध काठमाडौँ जिल्ला अदालतबाट बैँकिङ

कसुरसम्बन्धी मुद्दामा पक्राउ अनुमति जारी भएको थियो । फरार रहेका कारण विदेश भाग्न सक्ने जोखिम औँल्याउँदै प्रहरी वृत्त गौशालाअन्तर्गतको अपराध अनुसन्धान तथा कारवाही शाखाले राहदानी विवरण माग गर्दै राहदानी विभागसँग पत्राचार समेत गरेको थियो ।

पक्राउ परेका जैसवाललाई आवश्यक अनुसन्धानपछि अदालतमा पेश गर्ने तयारी भइरहेको प्रहरीले जनाएको छ ।

एसईई...

परीक्षार्थी रहेका छन् । त्यसैगरी २.४ जीपीएदेखि २.८ जीपीएसम्म ल्याउने ४८ हजार ४७९ जना, २ जीपीएदेखि २.४ जीपीए ल्याउने चार हजार १२६ जना र १.६ देखि २ जीपीए ल्याउने आठ जना परीक्षार्थी रहेका छन् ।

सरकार...

नेतृत्वको सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिईएको जसपा नेपालका अध्यक्ष उपेन्द्र यादवले बताए । कांग्रेस-नेकपा एमाले नेतृत्वको वर्तमान गठबन्धनको औचित्य समाप्त भएको भन्दै आफ्नो दलले समर्थन दिएर गल्ती गरेको यादवको भनाई छ । 'हाम्रो कार्यकारिणी समितिको बैठकले संसदीय दललाई निर्देशन गरेको हो', उनले भने 'अहिलेसम्म भएको छैन, अब चाँडै संसदीय दलको बैठक बसेर निर्णय गर्छौँ । हामीले भनिसक्यौँ यो सरकारलाई हाम्रो समर्थन अब छैन ।' सरकार गठन हुँदाको वाचा एक वर्षसम्म पनि केही पूरा गर्न नसकेको यादवको आरोप छ । जसपा नेपालले ओली सरकारलाई समर्थन गरेको भए पनि सरकारमा भने सहभागी छैन ।

पार्टी केन्द्रीय समितिको बैठकले सरकार पूर्णतः असफल रहेको निष्कर्ष निकाल्दै कार्यकारिणी समितिको बैठकले सरकारलाई दिएको समर्थनबारे पुनर्विचार गर्न संसदीय दललाई निर्देशन दिएको थियो । तर, सरकारबाट हटेको जसपा संघीय सरकारमा कायमै रहे ।

प्रवक्ता सुमनले भने 'ओली नेतृत्वमा रहेको वर्तमान सरकार देशमा भ्रष्टाचार नियन्त्रण, सुशासनको प्रत्याभूति, संविधान संशोधन, आर्थिक अवस्थामा सुधार लगायतका कार्यहरूमा पूर्णतः असफल भएको निष्कर्ष निकालेको छ । सोही निर्णय अनुसार लुम्बिनीबाट सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता गर्न थालेको हो ।'

नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमाले मिलेर ३० असार २०८१ कमा बनाएर गठबन्धन सरकारलाई समर्थन गरेको जसपाले सरकारको समर्थन फिर्ता गरेपनि सरकार कुनै अड्यारोमा नपर्ने कानूनका जानकारहरू बताउँछन् । प्रतिनिधि सभामा २ तिहाइ बहुमतसम्म रहेको ओली नेतृत्वको सरकार राष्ट्रियसभामा भने अल्पमतमा पर्ने देखिएको छ । राष्ट्रियसभामा बहुमत गुमाएपनि सरकार स्पष्ट बहुमत कायमै रहेकाले पुनः विश्वासको मत लिनुपर्ने अवस्था नरहेको अधिवक्ता कीर्तिनाथ शर्मा पौडेलले बताए । वर्तमान सरकारलाई जसपाले समर्थन फिर्ता गर्दैमा केही असर गर्दैन, पौडेलले मध्याह्नसँग भने 'सरकारसँग करिव २ तिहाई बहुमत रहेकै अवस्थामा ५ सिट भएको जसपा नेपालले सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिँदैमा कुनै असर पर्दैन र सरकारले फेरि विश्वासको मत पनि लिनुपर्ने अवस्था आउँदैन ।'

पहिलो दल कांग्रेसले समर्थन गरेको एमाले नेतृत्वको वर्तमान सरकारसँग उपेन्द्र यादव नेतृत्वको जसपाले समर्थन फिर्ता दिएपनि कांग्रेसको ८८, एमालेको ७८, अशोक राई नेतृत्वको जसपाको ७ र लोसपाका ४ गरी १ सय ७७ सीट कायम रहन्छ । उपेन्द्रसँग प्रतिनिधि सभामा ५ र राष्ट्रियसभामा ३ सिट मात्रै छ ।

दुई ठुला पार्टी मिलेर बनेको सरकारले मुलुकलाई गति दिन र जनतालाई डेलिभरी दिन नसकेको जसपाको आरोप छ । सरकारलाई समर्थन गरे पनिजसपा संघ प्रदेशका कुनै पनि सरकारमा मन्त्री हुन गएको छैन । प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले कांग्रेस, एमाले, जनता

समाजवादी पार्टी, लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टीसहितको सहभागीतामा एकै पटक २२ सदस्यीय मन्त्रिपरिषदको गठन गरेका थिए । जसमा कांग्रेसबाट १०, एमालेबाट ८, जसपा नेपालबाट २ र लोसपाबाट एक जना मन्त्री छन् । जसपा नेपालले समर्थन फिर्ता लिए संघीय सरकारलाई राष्ट्रिय सभाबाट विधेयक पास गर्न समेत अड्यारो पछि । प्रतिनिधि सभामा पनि दुई तिहाइ गुम्छ । तथापि, यसकारण प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली मौन छन् ।

राष्ट्रिय सभामा असर जसपाले सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिनेभएपछि प्रतिनिधि सभामा बहुमत रहेको सरकारपक्ष राष्ट्रिय सभामा अल्पमतमा पर्ने भएको छ । ५९ सदस्यीय राष्ट्रिय सभामा कांग्रेसका १६, एमालेका १०, जसपा नेपालका ३ र लोसपाका १ गरी बहुमतका लागि पर्याप्त थियो । तर, जसपाले साथ छाडेमा राष्ट्रपतिबाट मनोनीत सांसद अञ्जान शाक्य र वामदेव गौतमले साथ दिएपनि बहुमत पुग्दैन । बहुमतका लागि ३० सांसद आवश्यक पछि तर प्रधानमन्त्री केपी ओलीसँग पछिल्लो समय रुष्ट बनेका गौतमसहित २९ मात्रै पुग्छ ।

विपक्षीसँग माओवादीको १७, एकीकृत समाजवादीका ८, राष्ट्रिय जनमोर्चाका १ गरी २६ हुन्छ । आगामी फागुन २० गते १८ सांसदको कार्यकाल सकिँदैछ । त्यसपछि हुने निर्वाचनबाट आफूहरूको पक्षमा पर्याप्त बहुमत हुने कांग्रेस-एमालेको बुझाइ छ । सत्ताको प्रमुख सहयात्री दल नेपाली कांग्रेसका प्रमुख सचेतक श्याम घिमिरेले उपेन्द्रले समर्थन फिर्ता लिँदैमा सरकारलाई केही फरक नपर्ने बताए ।

प्रदेश तथा संघीय सरकारलाई दिएको समर्थन फिर्ता लिने जसपा नेपालको निर्णयले सत्तापक्षलाई कुनै समस्या नहुने नेताहरूले बताएका छन् । सरकारले ल्याएको भूमि अध्यादेश पारित गर्ने विषयमा मधेश सरकारको मुख्यमन्त्रीदेखि संघमा मन्त्रीको वार्गेनिङ गरेका उपेन्द्रले सरकारमा जान नपाएपछि समर्थन फिर्ता गर्न लागेको कांग्रेस-एमालेका नेताहरूले दावी गरेका थिए । एमालेका मुख्य सचेतक महेश बर्तौला जसपा नेपालले आफ्नो लाभहानी मात्रै हेरेर काम गरिरहेको आरोप लगाए ।

'उहाँहरू मन्त्रिमण्डलमा सहभागी होइन, सरकार पक्षको बेन्चमा बस्नुभएका मात्रै हो', बर्तौलाले भने 'उहाँहरूले समर्थन फिर्ता लिँदैमा केही असर गर्छ भन्ने लाग्दैन । राष्ट्रियसभामा उहाँहरू नहुँदा अल्पमत त हुन्छ, तर विधेयकहरू प्रक्रियाअनुसार नै पारित भइहाल्छ । अध्यादेशहरूसँग सम्बन्धित विषय भए फरक पर्ने हो ।' सरकारलाई समर्थन गरेको छ भनेपनि विगतमा हरेक पटक अप्ठेरो पार्ने, गौँडो ढुकेर लाभहानी मात्रै हेर्ने काम गरिरहेको उनको दावी छ ।

तर, जसपाका नेताहरूले त्यसको खण्डन गर्दै आएका छन् । उपेन्द्र यादवले साथ दिँदैएपछि सरकारले ल्याएको भूमि अध्यादेश निष्क्रिय भएको थियो । जसपा नेपालका महासचिव लालबहादुर राउतले आफूहरूले सत्तापक्षसँग कुनै वार्गेनिङ नगरेको दावी गरे । उनले भने 'हामीले दुई दलका सात वृदे सहमतिलाई हेरेर बाहिरै बसेर समर्थन गरेका थियौँ । त्यो अनुसारको काम गरेन भने निष्कर्ष निकालेर समर्थन फिर्ता लिनुपर्ने निष्कर्षमा पुगेका होँ ।'

७० वर्षपछि...

पुर्‍याइएको छ भने पदावधि ३ वर्ष कायम गरिएको छ । यस्तै प्रहरी अतिरिक्त महानिरीक्षक (एआइजी) तथा प्रहरी नायब महानिरीक्षक (डिआइजी)को उमेर हद ५६ वाट ५९ वर्ष पुर्‍याइएको छ । प्रहरी वरिष्ठ उपरीक्षक (एसएसपी) र प्रहरी उपरीक्षक (एसपी)को उमेर हद ५५ वाट ५८ वर्ष पुर्‍याइएको छ । प्रस्तावित विधेयक अनुसार प्रहरी निरीक्षक (इन्स्पेक्टर) पदका लागि आवेदन दिन सकिने उमेरसमेत बढाइएको छ । अहिले इन्स्पेक्टर पदका लागि २० देखि २५ वर्ष उमेर तोकिएकोमा नयाँ विधेयकले २१ देखि २७ वर्ष पुर्‍याउने व्यवस्था गरेको छ ।

त्यस्तै असई पदका लागि उमेर हद १८ देखि २४ वर्षबाट बढाएर १८ देखि २५ वर्ष पुर्‍याइएको छ भने प्रहरी जवान पदमा १८ देखि २३ वर्षको उमेर तोकिएको छ । नयाँ विधेयकले प्रहरी सेवाभित्रको पदावधिबाट अवकाश पाउने पनि घटाइएको छ । अहिले आइजीपीको पदावधि ४ वर्षको सट्टा ३ वर्ष बनाइएको छ । एआइजीको पदावधि ५ वाट ३ वर्ष, एसएसपीको ६ वाट ८ वर्ष र एसपीको १० वर्ष कायम गरिएको छ ।

विधेयकले ३० वर्ष सेवा अवधिको अवकाश प्रावधान हटाएको छ । यसअघि नेपाल प्रहरी नियमावली २०७१ अनुसार आइजिपीको उमेर हद ५८ वर्ष तोकिएको थियो, जुन विधेयकमार्फत ६० वर्ष पुर्‍याइएको छ ।

एआईजी वा डिआइजीको उमेर हद ५६ वाट ५९, एसएसपी वा एसपीको ५५ वाट ५८, डीएसपी र इन्स्पेक्टरको ५४ वाट ५७ वर्ष पुर्‍याउने व्यवस्था विधेयकमा समेटिएको छ । प्रहरी वरिष्ठ नायब निरीक्षक वा प्रहरी नायब निरीक्षक ५२ वर्ष, सहायक निरीक्षक ५१, प्रहरी वरिष्ठ हवलदार, प्रहरी हवलदार, प्रहरी सहायक हवलदार वा प्रहरी जवानको ४८ वर्षबाट बढाएर ५१ वर्ष बनाइएको छ । यसैगरी समितिमा पुगेको नयाँ विधेयकले नेपाल प्रहरीमा कर्मचारी बढुवा सिफारिस हुँदा दिइने अंकमा हेरफेर गरेको छ । विधेयकमा बढुवा समितिले जम्मा तीन अंक दिने प्रावधान ल्याउन पाउने व्यवस्था गरेको छ । यसअघि प्रहरी नियमावली २०७१ मा बढुवा समितिले ७.५ अंक दिने व्यवस्था थियो ।

यसैगरी कार्य सम्पादन मूल्यांकन बापत ४० अंकबाट बढाएर ५० अंक बनाउने प्रस्ताव गरिएको छ । विधेयकमा ज्येष्ठताको पनि २२ अंकबाट २७ अंक बनाइने भएको छ । यसअघि शैक्षिक योग्यता बापत पहिले १० अंक थियो । विधेयकमा भने तीन वटा तहमा वर्गीकरण गरिएको छ । राजपत्र अनङ्कितको लागि ५ अंक, राजपत्राङ्कित द्वितीय र तृतीय श्रेणी र प्रथम र विशिष्ट श्रेणीका लागि ८ अंक दिने प्रस्ताव छ । पहिले तालिम बापत ७.५ अंक दिइँदै आएको थियो । नयाँ विधेयकले अङ्कितताका लागि १० र बाँकी तहका लागि ८-८ अंक दिने प्रस्ताव गरेको छ । चुनौतीपूर्ण वा विशेष जिम्मेवारीबापत दिइने अंकमा भने कुनै हेरफेर गरिएको छैन ।

बैठकमा सहभागी नेकपा (माओवादी केन्द्र)का अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले संघीय प्रहरी ऐन सम्बन्धी विधेयकमाथि गहिरो छलफल आवश्यक रहेको सुझाव दिए ।

उनले आफू प्रधानमन्त्री हुँदा पनि प्रहरी ऐन विधेयकका विषयमा लामो छलफल भएको चर्चा गरे ।

‘सैद्धान्तिक र नीतिगत विषय लामो

समयदेखि छलफल हुँदै आएका हुन् । म सरकारको नेतृत्वमा हुँदा पनि प्रहरी विधेयकमा छलफल हुने र अगाडि बढाउने प्रयास गरेको थिएँ,' उनले भने । अहिले पेश भएको प्रहरीमा ऐनमा ३० वर्ष सेवा अवधिलाई हटाएर पदावधिलाई जोड दिइएको छ । उमेर हद र पदावधि अनुसार प्रहरीमा तल्लोदेखि माथिल्लो दर्जासम्म अवकाशको प्रावधान राखिएको छ ।' गृहमन्त्री रमेश लेखकले प्रहरी सेवालाई नेपालको संविधान, प्रचलित कानून, विधिको शासन तथा मानव अधिकारप्रति प्रतिबद्ध गराई उत्तरदायी, र जवाफदेही बनाउने उद्देश्यले सरकारले 'नेपाल प्रहरीसम्बन्धी कानूनलाई संशोधन तथा एकीकृत गर्न बनेको विधेयक' ल्याएको बताए ।

विधेयक माथिको सैद्धान्तिक छलफलमा 'उठेका प्रश्नको जवाफ दिँदै उनले प्रहरीको काम, कर्तव्य र अधिकार, सेवाको गठन, प्रशासन र सञ्चालन, प्रहरी महानिरीक्षकको नियुक्ति र काम, नेपाल प्रहरी सेवाको पदपूर्ति, सरुवा र काज, बढुवा, तलब, भत्ता तथा अन्य सुविधा, अवकाश, उपदान तथा निवृत्तिभरण, आचरण र विभागीय सजाय तथा पुनरावेदन समावेश गरिएको बताए । गृह मन्त्रालयअन्तर्गतका निकायसभको नि्तिगत, कानूनी र संरचनागत सुधारलाई प्राथमिकताका साथ अगाडि बढाइएको मन्त्री लेखकको भनाइ छ ।

यस्तै, नेपाली कांग्रेसका सांसद हृदयराम थानीले राजनीतिक हस्तक्षेपले नेपाल प्रहरीको 'चेन अफ कमाण्ड' प्रभावित भएको टिप्पणी गरे । राजनीतिक हस्तक्षेपकाबिच कमाण्ड एन्ड कन्ट्रोलमा चल्ने प्रहरीले कसरी काम गरिरहेको होला भन्नेमा गृहमन्त्रीसहित सबैको ध्यान जानुपर्नेमा उनले जोड दिए । विगतमा प्रहरी नेतृत्वका गरिएका विवादास्पद निर्णयहरूको उल्लेख गर्दै सांसद थानीले ती कदमले प्रहरी संगठनको 'चेन अफ कमाण्ड'लाई नै कमजोर बनाएको बताए ।

रोजगारीका...

भूमिका खेल्ने स्विट्जरल्याण्ड सरकार र स्वीस कन्फेडरैटलाई सहयोगका लागि आभार प्रकट गरे । उनले अगामी दिनमा पनि निरन्तर सहयोगका लागि आह्वान समेत गरे । मन्त्री भण्डारीले नेपालमा पहिलो पटक राष्ट्रिय आप्रवासन नीति करिव करिव टुंगिने अवस्थामा पुगेको जानकारी गराउँदै छिउँ मन्त्रिपरिषदबाट पारित हुने विश्वास व्यक्त गरे ।

सो अवसरमा श्रम, रोजगार तथा आप्रवासन सम्बन्धमा क्षमता विकास लागि स्थानीय विकास प्रशिक्षण प्रतिष्ठान, वैदेशिक रोजगार बोर्ड र हेल्भेटास नेपालबीच त्रिपक्षीय एक सम्झदारी पत्रमा हस्ताक्षर भएको छ ।

श्रम सचिव डा. कृष्णहरि पुष्करले तालिम र सीपको बीचमा तादाम्यता नहुने, आवश्यकता र तालिमको बीचमा पनि तादाम्यता नहुने, एकै व्यक्तिले धेरै तालिम लिएको अवस्थामा यसलाई व्यवस्थापन गर्नका लागि यस त्रिपक्षीय सम्झदारीले सहयोग गर्ने विश्वास व्यक्त गरे । उनले तीन वटै स्थानले एक अर्कालाई सहयोग, सहकार्य र प्रशंसा गर्दै श्रम आप्रवासनको कामलाई उच्चस्तरमा पुर्‍याउने आशा लिएको बताए ।

वैदेशिक...

वैदेशिक रोजगार व्यवसायी संघका द्वितीय उपाध्यक्ष देवकुमार खोखाली, एकता समितिका उपाध्यक्ष तारानाथ अर्याल, उपाध्यक्ष हरिश

फमेलो पेन्डिङमा राख्न नहुने सुझाव दिए ।

प्रहरी नायब उपरीक्षक थापाले म्यानपावर व्यवसायीविरुद्ध धरपकडमा नलाग्ने, तर म्यानपावर कम्पनीविरुद्ध उजुरी परेको अवस्थामा मेलमिलापका लागि छलफलसम्म गराउने गरेको बताए । उनले युरोपमा श्रम सक्कली, भिसा नक्कली हुने तथा एजेन्ट परिचालनले समस्या सिर्जना गरेको जस्ता समस्या देखिएको भन्दै समस्या आउँदैछ भनेर व्यवसायीले थाहा पाए आलटाल नगरी तत्कालै समस्याको समाधान गर्नुपर्ने सुझाव दिए । उनले समस्या भए लिपिबद्धरूपमा सम्बन्धित निकायमा जान व्यवसायीलाई आग्रह गरे ।

उनले भने, 'कामदारको भाविष्य व्यवसायीको हातमा छ, ओभरटाइम जस्ता विषयमा व्यवसायी इमानदार हुनुपर्ने । फमेलो पेन्डिङ नराख्नुहोला । व्यवसायी भन्दा श्रमिक समस्यामा रहेको भन्ने सामाजिक बुझाइलाई व्यवसायीले बुझ्नुपर्छ ।'

संघका उपाध्यक्ष देवकुमार खोखालीले व्यवसायीले कामदार ठग्न, दुख दिन्छन् भन्ने दृष्टिकोण परिवर्तन गरेर व्यवसायीका समस्या हेर्नदिन प्रहरीलाई आग्रह गरे । खोखालीले प्रहरी वैदेशिक रोजगारीमा संलग्न हुने व्यवस्था नभएको भएपनि शान्ति सुरक्षा कायम राख्नुपर्ने जिम्मेवारीमा रहेकाले संवेदनशील हुनुपर्नेमा जोड दिए । हाल नेपाल सरकारले इजरायल र दक्षिण कोरिया दुई वटा देशमा कामदार पठाउने, ट्राभल्स एजेन्सी, होटल सञ्चालक र व्यक्तिले वैदेशिक रोजगारीमा कामदार पठाउने गरेको, तर समस्या आए सञ्चारमाध्यममा म्यानपावर खराब भनेर बदनमा हुने गरेको भन्दै विदेशमा धर्म, संस्कृति, भाषा तथा काम नजाने वा घरपरिवारको याद आउने 'होमसर्क' भएर आउन दबाव दिने र त्यसमा संघसंस्था र युट्युबर जोडिँदा समस्या भएकाले त्यसमा प्रशासनले ध्यान दिन जरुरी रहेको उनको भनाइ थियो । उनले भने, 'हामी काम गर्ने हो । काम गर्नेलाई हतोत्साहित गर्नु भएन ।'

समिति उपाध्यक्ष तारानाथ अर्यालले समस्यामा परेको कामदार भन्दा कामदारका नाता, एनजिओ, युट्युबर र तेस्रोले समस्या सिर्जना गर्ने गरेको र अन्य पक्षले कमजोरी गर्दापनि आक्रमणको निशानामा व्यवसायी पर्ने गरेको भन्दै तेस्रो पक्षको अतिरञ्जना गर्ने प्रवृत्तिलाई सुरक्षा निकायले सुक्ष्मरूपमा हेर्नदिन आग्रह गरे ।

उपाध्यक्ष हरिश कुँवरले वार्षिक १८ अर्ब रैमिट्यान्स भित्र्याउने वैदेशिक रोजगार व्यवसायलाई तुच्छ नभइ सम्मानित पेशाका रूपमा लिनुपर्ने बताए । 'कतिपय अवस्थामा रोजगारदाता र कामदारको सम्बन्ध राम्रो नहुँदा पनि समस्या हुने गरेको छ । त्यसमा व्यवसायीमाथि अनावश्यक दबाव दिन हुँदैन,' उनले भने ।

समितिका सल्लाहकार नरेन्द्रप्रसाद ढकालले कानून हातमा लिएर सामाजिक अभियानका नाममा त्रास फैलाउने गरिएको भन्दै त्यसलाई रोक्न माग गरे । व्यवसायीले वैधानिकरूपमा मात्रै कामदार पठाउने भएकाले समस्या आए त्यसमा समितिलाई सम्बन्ध गर्न आग्रह गरे । उनले अनावश्यक रूपमा ठाडो उजुरी नलिन पनि प्रहरीलाई आग्रह गरे ।

महासचिव मधुकर् रिजालले सञ्चालन गरेको कार्यक्रममा समिति सल्लाहकार प्रेमराज पौडेलसहित सामाजिकी, वसुन्धरा र चक्रपथ क्षेत्रमा कार्यालय रहेका व्यवसायीहरूको सहभागिता रहेको थियो ।

यात्रा संस्मरण

आँखैबाट नहट्ने पोखरा !

आकाशमा पुगेपछि मन बेग्लै भयो । तल हेर्दा, पोखरा सहर अनि फेवाताल । उत्तरतिर हाँसेको हिमाल । आहा ! स्वर्ग यही नै हो भन्ने लाग्यो । मनको डर पनि हरायो । “अब फेरि कहिले उड्न पाउँला ?” उडिरहँदा मनमा सोँच आयो । तर, पतै नपाई २५ मिनेटको समय सकिएछ..

■ सन्दीप पनेरु

कहिल्यै लाग्दैन कि एउटा सानो निर्णय कति धेरै अर्थपूर्ण हुन सक्छ । “यार, पोखरा जाउँ न ?” भनेर सुरुजले एक दिन भनेको थियो । म हाँसेको थिएँ, “पुग्ने हो ?” उसले टक्क हेर्‍यो र भन्यो, “यसपालि त पक्का हो ।”

यसरी सुरू भयो हाम्रो पोखराको यात्रा- जहाँ सौन्दर्य, साहस, शान्ति र स्मृतिहरू सबै एकसाथ भेटिए । हामी दुई साथी नुवाकोटबाट निस्कियौं । डाँडाकाँडा पार गर्दै, काठमाडौँ हुँदै पोखरासम्मको यात्रा साँच्चै थकाइदायक भए पनि मनमित्र अनौठो जोश थियो ।

पहिलो दिन
हामी काठमाडौँबाट पोखरातर्फको बस चढ्यौँ । पृथ्वी राजमार्गमा यात्रा गर्नु आफैँमा एउटा रोमान्च हो- खासगरी

जब गण्डकी प्रदेश प्रवेश गरिन्छ । वाटोभरि त्रिशूली, मर्स्याङ्दी र सेती जस्ता नदीहरू हामीसँगै बौडिन्थे । भयालवाहिर हेर्दा पानी, पहाड र खेतका दृश्यहरूले थकाइ बिसाइरहेका थिए । मनमनै सोचें- नेपाल साँच्चै सुन्दर छ ।

पोखरा पुगेको समयमा दिउँसोको ३ बजेको थियो । हामीले पहिले नै तालबाराही नजिकै सस्तो तर सफा होटल बुक गरेका थियौँ । सामान राखेर होटलको छतमा उक्लियौं- जहाँबाट फेवातालको छायाँमा मुस्काउँदै माछापुच्छ्रे भत्किरहेको थियो । त्यो पहिलो फलक... जीवनभर बिसर्न सकिन्न ।

“डुंगा चढौं है ?” सुरुजले उत्साहित स्वरमा भन्यो । “अहिले नै !” मैले मुस्कुराउँदै जवाफ दिएँ ।

तालको किनारमा पुग्दा सूर्य पश्चिमातिर भुम्दै थियो । रंगीन डुंगाहरू पानीमा तरङ्गिएर चिर्चिलरहेका थिए । हामी पनि एउटा डुंगा लिएर तालको बीचमा पुग्यौँ । पानीको छाल, चराहरूको स्वर र तालमा प्रतिबिम्बित हिमाल- त्यो क्षण सायद मैले पहिलो पटक साँच्चै ‘शान्ति’ महसुस गरेँ ।

बाराही मन्दिर पुगेपछि छोटो पूजाआजा गर्यौँ । वरिपरिका पर्यटकहरू रमाइरहेका थिए, बच्चाहरू माछालाई पिठो खुवाइरहेका थिए । हामी पनि केही समय त्यहाँ बस्यौँ ।

साँझपख फेवातालको छेउमा बसेर चिया पिठ्यौँ । चिसो बत्ताससँगै जीवनका थुप्रै कुराहरू ओर्लिए- पहाड,

तालको किनारमा पुग्दा सूर्य पश्चिमातिर भुम्दै थियो । रंगीन डुंगाहरू पानीमा तरङ्गिएर चिर्चिलरहेका थिए । हामी पनि एउटा डुंगा लिएर तालको बीचमा पुग्यौँ । पानीको छाल, चराहरूको स्वर र तालमा प्रतिबिम्बित हिमाल- त्यो क्षण सायद मैले पहिलो पटक साँच्चै ‘शान्ति’ महसुस गरेँ..

कुनै अनुभूतिको माध्यममा हामीलाई छुन्छ । त्यसपछि, सबैभन्दा प्रतीक्षित अनुभव सुरु भयो- प्याराग्लाइडिङ ।

जीवनको पहिलो अनुभव । केही डर अनि केही उत्साह । अरु उडेको हेर्दा, सामान्य लागे पनि आफू उड्दा डर धेरै हुने ।

तै पनि छिट्टै पालो आइहाल्यो । हामीलाई विशेष गियर लगाइयो, प्रशिक्षकले सभलले । म अलिक डराएको थिएँ । तर, जति अग्लो उचाइमा पुग्दै गयौँ, त्यति नै मन हलुका हुँदै गयो ।

आकाश खुला थियो, तल पोखरा सहर, फेवाताल र टाढा हिमाल । म बाँधिएको थिएँ, तर मन पूरै स्वतन्त्र थियो । पाइलटले हल्का स्पिन गरिदियो- त्यो क्षण हर्ष, डर र आश्चर्यले भरिएको थियो ।

आकाशमा पुगेपछि मन बेग्लै भयो । तल हेर्दा, पोखरा सहर अनि फेवाताल । उत्तरतिर हाँसेको हिमाल । आहा ! स्वर्ग यही नै हो भन्ने लाग्यो । मनको डर पनि हरायो ।

“अब फेरि कहिले उड्न पाउँला ?” उडिरहँदा मनमा सोँच आयो । तर, पतै नपाई २५ मिनेटको समय सकिएछ ।

अवतरित भएपछि केहीबेर चुपचाप बस्यौँ । सायद आकाशको त्यो स्वादलाई मनमा भर्दै थियौँ ।

तेस्रो दिन
अन्तिम दिनको योजना अझै बाँकी थियो । हामी विहान सबैै पाताले छाँगेो गयौँ । त्यहाँ पानीको गर्जन

लघुकथा

■ प्रह्लाद दवाडी

‘जिन्दावाद, जिन्दावाद !’ दुई जना केटा रोशन सरको आँगनमा आए ।

‘के को जिन्दावाद ? कसको जिन्दावाद ?’, रोशन सरले अचम्म मान्दै सोधे ।

‘अब आउने चुनावको लागि नारा लगाउने तयार गरेको नि’ भन्दै पिँढीमा बस्यो धुवै ।

‘नानी पाउनु कहिले कहिले, कोक्रो बुन्छ अहिले !’

‘हैन सर अब भोट आई हाल्छ रे !’, माइलाले उत्तर दियो ।

‘तिमेरको जिन्दगी नारा लाएरै बित्ने रहेछ । अबको पाली कसको नारा लगाउने ?’, रोशन सरले गम्भीर मुद्रामा सोधे ।

‘सर, अब त सबै चिनियो । अब घोषा न खाने विचार गरेका छौँ हामीले’, धुवैले माइलापट्टि फर्किएर मुसुक्क हाँस्यो ।

‘हो सर, हाम्रा नेताहरू साढे भ्रष्ट भए । भोट अगाडि जिउ जिउ गर्दै आउँछन् भोट जितेपछि हामी गरिव जनताको गन्ती छैन’, माइलाले होस्टे मिलायो ।

‘सर, सबैले आफ्नै दुनो सोभ्याउँछन् । हामी त हरेको हरेक’, धुवैले दुःखसो पोखे ।

रोशन सरले कुछटा साम्य गराउन खोजे, ‘जमानै त्यस्तै आयो सबै आफ्नो व्यक्तिगत फाइदा मात्र हेर्छन् !’

स्वार्थको खेल

‘पक्का हो सर, भोट बेचेर मासु भातसँग धोका खाँदैनौँ । हामी सघाउँछौँ, सर भोटमा उठ्नुपर्छ । रोशन सर जिन्दाबाद’, धुवै जोडले करायो ।

‘त्यतिकैमा धुवैको मोबाइलमा मेसेज आयो । माइला र धुवै दुवै जनाले मेसेज हेरे । ‘सर, नरेशले भोज खुवाउँदै रहेछ । हामी काम कुरो बुझेर आउँछौँ’, भन्दै दुवै जना जन्ज्याक जुरुक्क उठेर हिँडे..

‘सर अब त हामी यो बूढो अनपढ नेताहरूको पछि नलाग्ने । यिनीहरूले देशै बिगारे । अब हामी त सरलाई पो जिन्दावाद भन्ने !’ माइलाले प्रस्ताव राख्यो ।

टाढेदेखि सुनिन्थ्यो । सेती खोला पातालतिर समाउँदै भर्दा एउटा अनौठो भय र आकर्षण दुवै लाग्थ्यो । हामी रेलिङ समाउँदै भरनाको किनारमा पुग्यौँ ।

“कसरी यस्तो आकृति बनेको होला ?” मैले सोधें ।

“प्रकृतिले सबै कुरा बनाउँछ, बाँच्न चाहिने डर पनि”, सुरुजले हाँस्दै भन्यो ।

छेउमै रहेको गुप्तेश्वर गुफामा पस्यौँ । गुफाको भित्ता रसाएका थिए, भित्र निस्किएको धुवाँ र चिसोले मन शान्त भएको थियो । शिबलिङमा तेल अर्पण गर्दै मनमा केही अथुरा कामको सम्झना आइरहेका थिए । गुफाबाट बाहिरिँदा जीवनकै गहिरोइ सम्झएको जस्तो लाग्यो ।

अन्तिम गन्तव्य थियो विश्व शान्ति स्तुपा । हामी केही समय साइकलमा गएर बाँकी उकालो हिँड्यौँ । माथि पुग्दा आकाश निलो, सहर सुनसानजस्तै, फेवाताल त त्यहाँबाट अफ सुन्दर देखिन्थ्यो । स्तुपाको सेतो संरचना, त्यहाँका भग्ना फहराउदा एक किसिमको आध्यात्मिक ऊर्जा महसुस भयो ।

एकछिन उभिएर आँखाले चारैतिर हेर्‍यो- जसरी जीवनलाई पनि टाढाबाट हेर्नु पर्छ, भावनालाई शान्त राख्न ।

पोखराबाट निस्कँदा...
तीन दिन... लामो होइन तर, धेरै गहिरो यात्रा । त्यसवेलाको थकाइभन्दा गहिरो थियो स्मृति । हामी फर्किने दिन विहान फेवाताल नजिक फेरि गयौँ । त्यहाँ उभिरमा लाग्यो, पोखराको सुन्दरता त्यसको दृश्यमा मात्र नभएर, त्यसले हामीभित्र बनाएको अनुभवमा लुकेको छ ।

“फर्किन्छौँ नि फेरि ?” मैले भनेँ ।

“फेरि होइन, बारम्बार”, सुरुजले आँखा किम्वथाउँदै उत्तर दियो ।

हामी फर्कियौँ- तर फर्किएका हामी पहिले जस्ता थिएनौँ । अब हामीसँग पोखराको आकाश, पानी, भरना, गुफा, सुर्‍योदय, अनि ती फुरुङ्ग मनका क्षणहरू थिए, जुन कहिल्यै बिसर्न सकिन्न ।

पोखराको यात्राले सिकाएका केही कुरा :
जीवनको गाँत केही समय रोक्नु राम्रो हुन्छ । प्रकृति हाम्रो सबैभन्दा ठूलो चिकित्सक हो । सार्हासक अनुभवले आत्मविश्वास बढाउँछ । मित्रताले हरेक यात्रा अझै स्मरणीय बनाउँछ । र, फेवातालमा एकछिन चुपचाप बस्नु पनि ‘ध्यान’ जत्तिकै लाभदायक हुन्छ ।

कविता

इतिहासको समीक्षा

सत्यजीत

हामी जन्मिएका थियौँ
मन्त्र जपको संस्कारमा,
जहाँ शंका गर्नु नै पाप ठानिन्थ्यो ।
'ब्रह्माले चार वेद बनाएका' भन्ने पाठ
कण्ठस्थ गरिन्थ्यो-
तर कहिल्यै सोज्न पाइँदैनथ्यो
किन बनाएका त ती वेद ?
कसरी ? कहाँ ? के कारणले ?
प्रश्न- स्वतन्त्रता त्यहाँ निषेधित थियो
जसरी ग्यालिंलियोको युगमा
धर्ती गोले छ भनेर भनिए पनि
पादरीहरू रिसाउँथे !
हामीलाई भनिन्थ्यो-
गायत्री मन्त्रले ब्रह्माण्ड हल्लाउँछ !
तर, जब विज्ञानको दूरबिनले भ्याल खोलेर हेर्‍यो,
हामीले देख्यौँ-
हिम्स बोसोन कण !
वस्तुलाई तौल दिने तत्व,
ब्रह्म होइन, ब्रह्मा पनि होइन
तर, भौतिक विज्ञानको गहिरो रहस्य ।
हामीलाई सिकाइन्थ्यो-
'गंगा स्नानले पाप पछाडिन्छ !'
तर, लुइ पाश्चरले भने-
व्याक्टेरिया नुहाएर होइन,
औषधिले मर्छ !
जब प्लेगले गाउँ-सहर भताभुङ्ग पार्थ्यो,
तब कर्मको फल भनेर चुप लाग्नेहरूभन्दा
शल्व चिकित्सक अगाडि थिए-
सेतो एप्रोनमा, रगतले रंगिएका हात लिएर ।
हामीलाई बताइन्थ्यो-
सत्पतिपले भविष्य देख्छन् !
तर, हब्वल टेलिस्कोपले देखायो-
भविष्य होइन,
खवौँ प्रकाश वर्ष टाढाको अतीत ।
चन्द्रमामा खाल्डा देखा
ग्यालिंलियो मुस्कुरायो-
अब तिमीहरूको धर्ती केन्द्रत ब्रह्माण्ड सक्तियो !
धर्ती 'मायावी माया'ले होइन
गुरुत्वाकर्षणको स्थिर नियमले चलेको हो ।
हामीलाई सुनाइन्थ्यो-
शिवले विष पिएर बने 'महादेव' !
तर डाबिनले भने-
जीवन विकासको शृङ्खला हो,
विपलाई सहन प्राकृतिक छनौटले सम्भव बनायो,
र लाखौँ वर्षको संघर्षपछि,
हामी यहाँ छौँ ।
शिवको त्रिशूलले ब्रह्माण्ड चर्दैन
न्युटनको तीन नियमले चल्दछ !
हामीले सुनेका थियौँ-
कसमा टाँगिएपछि मानवता मुक्त भयो !
तर, जब इतिहासले फाइल पल्टायो
हामीले देख्यौँ
कसको नाममा लाखौँ जलाइएका नारीहरू
'विच' भनेर जलाइएका बुद्धिहरू ।
कोर्पनिक्सको गणित जलाइएको थियो-
किनभने त्यो 'गाँड'को सृष्टिभन्दा सशक्त देखिन्थ्यो ।
हामीलाई भनियो-
कुरान अलालले स्वयं पठाए !
तर, जब हामीले पढ्यौँ इतिहास
हामीले भेटायौँ
अरून्ड नोबेलको डायनामाइट,
तर, विज्ञानले त्यसलाई ऊर्जा बनायो
जिहादले भने, त्यसलाई मृत्यु बनायो ।
'७२ हुरका सपना' सुनाइन्थ्यो
तर, हाम्रा वैज्ञानिकहरू '७२ तत्व' खोज्दै थिए
पिरीयाइडक टेबलमा !
'धर्ती सात दिनमा बन्थ्यो' भनिन्छ
तर भूगर्भ शास्त्रको भूचालले भन्यो
अवै वर्षको क्रमिक प्रक्रिया थियो यो सृष्टि ।
सृष्टिकर्ता एकै जनाले बनाए भनेर मान्नुभन्दा
हामी लाखौँ वर्षका कोशिका-परिवर्तनमा विश्वास गर्छौँ ।
अब ?
अब हामी पुन्छौँ-
मैडम क्युरीको रेडियोधर्मिता
निकोल टेस्लाको बिजुली
एडिसनको प्रकाश
हकिङ्गको ब्याक होल ।
अब हामी सोच्छौँ-
'ओम'को कम्पनले होइन
आइन्स्टाइनको समीकरणले
अणु फुट्छ कि होइन ?
अब हामी विद्रोह गर्छौँ
तर मूर्तिमाथि होइन,
अन्धविश्वासमाथि ।
क्रान्ति गर्छौँ-
तर जात-धर्मको जात्रामाथि होइन
ज्ञान र विवेकको मशाल लिएर ।
र अन्ततः,
इश्वर पनि
शायद पहिलो पटक
स्तब्ध हुन्छ ।
आकाशको कुसीबाट लखवराउँदै भन्छ-
अब यी मान्छेहरूलाई
म छुल्न सकिदैन !
किनकि उनीहरूले मलाई होइन
स्वयं चेतनालाई नै ईश्वर माने ।
अब म तह लगाउन सकिदैन,
किनकि उनीहरू
भौतिकवादी मात्र होइन,
बुद्धिवादी पनि भइसके !
यो हो -
नयाँ युगको संहस्य ।
प्रश्न गर्ने साकल
सत्य खोज्ने विज्ञान
र चेतनाको पूजा !

२५ दिनमा सकियो 'द ब्ल्यू लाइट'को छायांकन

काठमाडौं / मस- साइकोलोजिकल थ्रिलर जनरामा निर्माण भएको चलचित्र 'द ब्ल्यू लाइट'को इन्डकल्याप भएको छ। जेठ २२ गतेबाट छायांकन सुरु गरेर उपत्यकाभित्रका विभिन्न स्थानमा खिचिएको चलचित्रको छायांकन २५ दिनमा सम्पन्न भएको हो।

'द ब्ल्यू लाइट'लाई बलिराम चौहानले निर्देशन गरेका हुन्। प्रतिष्ठित चलचित्र 'बलिदान'को लेखक तथा मुख्य सहायक निर्देशक समेत रहेका चौहानको यो डेब्यु सिनेमा हो। स्काइफल पिक्चर्सको प्रस्तुति रहेको चलचित्र 'द ब्ल्यू लाइट'को प्रमुख भूमिकामा

वेनिशा हमाल, अर्पण थापा, महेश त्रिपाठी, आयुसमान देशराज जोशी, सुष्टि श्रेष्ठ, सुरक्षा इटानी छन्। चलचित्रको बाल कलाकारमा गिसमा कटुवाल र सहारा शर्मा छन्।

यो चलचित्रको थिम पोस्टर र फस्टलुक पोस्टर पहिल्यै सार्वजनिक भइसकेका छन्। थिम पोस्टरमा निलो रङले घेरिएको वातावरणबीच एक बालिका उभिएकी थिइन्। जसमा बालिकाको कम्मरदेखि माथिसम्मको भाग देखाइएको थियो। उनको जुडुरुह कपाल तथा विछिप्त मुद्राबाट चलचित्रको रहस्यमय तथा मनोवैज्ञानिक पृष्ठभूमि फल्किन्छ।

यस्तै, छायांकनकै क्रममा सार्वजनिक गरिएको पोस्टरमा सिनेमाकी मुख्य कलाकारमध्ये एक वेनिशा हमाल थिइन्। उक्त पोस्टरमा उनलाई बारमा देखाइएको छ। जहाँ औलामा चुरोट च्यापेर बसेकी उनी तनावमा देखिएकी थिइन्।

निर्माणपक्षले कलाकारको भूमिका र चलचित्रको कथावारे प्रष्ट पारेको छैन। निर्देशक चौहानले विस्तारै खुलाउँदै जाने बताएका छन्।

'हामीले जे बनाउन खोजेका थियौं, त्यसका लागि सफल भयौं। अब पोस्ट-प्रडक्सनको काम अघि बढ्छ,' निर्देशक चौहानले भने,

'कालाकारहरूको काम कथालाई जीवन्त बनाएको छ, हामी उत्साहित छौं। दर्शकलाई हामीले राम्रो सिनेमा देखाउने छौं।'

'द ब्ल्यू लाइट'को को-प्रोड्युसरको रूपमा रमन गे रहनेछन्। कार्यकारी निर्मातामा भने छायाकार नरेन्द्र मैनाली र नायिका वेनिशा हमाल रहनेछन्। चलचित्रको छायांकन मैनालीले नै गरेका हुन्। आकाश उखेडा मुख्य सहायक निर्देशक रहेको चलचित्रमा रेलिजा श्रेष्ठ प्रोडक्सन डिजाइनर, दिलीप पन्त निर्माण नियन्त्रक रहेका छन्। 'द ब्ल्यू लाइट' सन् २०२५ भित्रै रिलिज हुने निर्देशक चौहानले बताएका छन्।

धनकुटामा साहित्य क्षेत्रमा नयाँ अभ्यास

चियासँग कविताको २०औं शृंखला सम्पन्न

धनकुटा / मस- पछिल्लो समय धनकुटामा साहित्यिक गतिविधि उल्लेखनीयरूपमा फस्टाउँदै गएको छ। स्थानीय साहित्यिक परिवेश समृद्ध बनाउने उद्देश्यले धनकुटामा सक्रिय साहित्यकर्मीहरू विभिन्न कार्यक्रममा फर्त उत्साहित देखिएका छन्।

साहित्यिक गतिविधिको क्रममा गत फागुन २ गतेदेखि सुरु भएको साप्ताहिक शृंखला 'चियासँग कविता'ले युवादेखि विद्यार्थीसम्मको ध्यान खिचन थालेको छ। पछिल्लो समय यो कार्यक्रम धनकुटामा परिचर्चा र चर्चाको केन्द्र बनेको छ। कार्यक्रममा नयाँ र पुराना सर्जकहरूको आकर्षण बढ्दै गएको छ भने विद्यार्थी तथा विभिन्न क्षेत्रका व्यक्तित्वहरूको सक्रिय सहभागिता पनि उल्लेखनीय रहँदै आएको छ।

'चियासँग कविता'को हालै सम्पन्न २०औं शृंखलासम्म आइपुग्दा भण्डे १ सय ७५ भन्दा बढी सर्जनाहरू वाचन भइसकेका छन्। कार्यक्रमले धनकुटामा चार पुस्ताका सुष्ठाहरूबीच जम्काभेट गराएको छ। हजुरबुवादेखि

नातिसम्मले एउटै मञ्चमा आ-आफ्ना सर्जना वाचन गर्दै आएका छन्, साथै एक-आपसमा साहित्यिक छलफल समेत गर्दै आएका छन्। धनकुटाकै पहिलो सामुदायिक रेडियो 'धनकुटा एफएम'को संयोजनमा सञ्चालन भइरहेको चियासँग कविताको २०औं शृंखला शक्रवार सम्पन्न भएको हो। कार्यक्रममा दुई दर्जनभन्दा बढी नयाँ र पुराना सर्जकहरूले

आ-आफ्ना सर्जनाहरू प्रस्तुत गरेका थिए। कविहरूले सर्जनामाफर्त समाजको यथार्थ, राजनीतिक परिवेश र प्रेम-मायाका विषयहरूलाई प्रस्तुत गरेका थिए।

२०औं शृंखलामा सर्जकहरू जेपी भुजेल, भीम राई, नेहा राई, रेखा क्षेत्री, गोपाल बराइली, सन्जय सन्तोषी राई, नरेन्द्र कस्चित, रमेशचन्द्र अधिकारी, दृष्टि श्रेष्ठ लगायतले आफ्ना कविता वाचन गरे। कार्यक्रममा

१० वर्षीय रिजन लिम्बूले समेत आफ्ना सर्जना सुनाएका थिए भने चन्द्रकला धमलाले गीत प्रस्तुत गरेकी थिइन्। कार्यक्रम संयोजक गोपाल बराइलीका अनुसार 'चियासँग कविता' नयाँ र पुराना पुस्ताका सर्जकहरूलाई एउटै मञ्चमा ल्याउने उद्देश्यले सुरु गरिएको हो। उनले धनकुटाको साहित्यिक विकासमा कार्यक्रमले सशक्त योगदान गरिरहेको जानकारी दिए।

Shrestha
TAILORING CENTRE
SINCE 1975

50
YEARS OF
STYLING

Thank you for being with us till this milestone!

SCRATCH
& WIN

SUIT | COAT | PANT | SHIRT & MORE

On purchase of Rs. 3000 or more

This offer is available in all our stores:

Bagbazaar: 015325421, 015329603 Shrestha Bhawan, Maitidevi: 014514288

KL Tower, Chuchepati: 014586893 UWTC, Tripureshwor: 015917136

Dhumbarahi: 014007621 Chabahil: 014565205

हार्दिक धन्यवाद

हाम्रो यो ५० वर्षे यात्रामा साथ, समर्थन र सदभाव प्रकट गर्नु हुने देश तथा बिदेशमा रहनु हुने यहांहरू सम्पूर्णमा मनैदेखी आभार व्यक्त गर्न चाहन्छौ। आगामी दिनहरूमा पनि यहांहरूबाट यस्तै साथ र माया पाउने बिश्वास लिएका छौं।

अध्यक्ष

बाबुकाजी श्रेष्ठ

तथा

श्रेष्ठ टेलरिङ्ग सेन्टर परिवार